

Dopalacze – jakie niosą ze sobą zagrożenie?

Co znaczy termin „dopalacze” ?

Dopalacze to termin nie posiadający charakteru naukowego. Obecnie najczęściej używa się go potocznie, dla nazwania grupy różnych substancji lub ich mieszanek o rzekomym bądź faktycznym działaniu psychoaktywnym, nie znajdujących się na liście substancji kontrolowanych przepisami ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. Sprzedaż dopalaczy odbywa się za pośrednictwem internetu lub sieci wyspecjalizowanych sklepów, nazywanych smart shops. Obecnie te sklepy oferują rozmaite produkty - od literatury o tematyce związanej z substancjami psychoaktywnymi, przez akcesoria (np. fajki, fifki czy wagi), po rozmaite substancje pochodzenia naturalnego i syntetycznego. W Polsce pojawiły się w roku 2008.

Jakie substancje kryją się pod terminem „dopalacze”?

Są to substancje zarówno pochodzenia syntetycznego, jak i naturalnego, działające stymulująco bądź psychodelicznie czy halucynogennie. Wiele z dostępnych w legalnym obrocie "dopalaczy" bazuje na produktach pochodzenia roślinnego. Niektóre dopalacze zawierają np. LSA. Alkoid ten, w strukturze i działaniu podobny do LSD, występuje w rosnących w deszczowych lasach Amazonii. Mamy też w nich susz z silnie trującego muchomora. Substancja aktywna w nim występująca, muskimol, powodować może halucynacje lub - o czym wie bodaj każdy grzybiarz - śmierć. Podobnie jest z niezwykle popularną wśród amatorów "dopalaczy" szalwią wieszczą nazywaną też boską, proroczą czy szalwią czarownika. W Brazylii występuje guarana, dodawana nie tylko do krytykowanych dziś "dopalaczy", ale i wielu napojów energetyzujących. Może też uzależniać, stąd apele nauczycieli o zakaz sprzedaży zawierających ją napojów osobom nieletnim oraz wprowadzenie tego zakazu w bufetach szkolnych.

"Dopalacze" to również produkty pochodzenia syntetycznego. Największe obawy wzbudza dziś tworzony syntetycznie specyfik o nazwie benzylopiperazyna (BZP) – podobny w działaniu do amfetaminy. Pojawia się głównie w postaci tabletki. Nieprzyjemne doznania wynikające z zażywania BZP to problemy ze snem, ogólne osłabienie, "czarne" myśli, zmienność nastroju, dezorientację i rozdrażnienie. Najczęstsze problemy fizyczne to słaby apetyt, uderzenia fal ciepła i zimna, nadmierne pocenie, mdłości, bóle głowy oraz drzenie mięśni i dreszcze". Ostatnie analizy chemiczne pokazały, że część z poddanych kontroli dopalaczy zawiera substancję JWH-018, która jest syntetycznym kanabinolem. Najprawdopodobniej też to ta substancja powoduje, że niektóre mieszanki mają działanie zbliżone do THC.

Dopalacze można podzielić na kilka kategorii:

Zioła - Sprzedawane jako „nawóz do roślin”. To syntetyczne odpowiedniki marihuany i haszyszu. Można je palić w małych fajkach lub skrętach. Działanie rozluźniające. Cena 20 – 30 zł do tej kategorii należy znany z mediów tajfun. Sole - biały proszek,

odpowiednik amfetaminy. Zwykle wciąga się je przez nos. Działanie stymulujące i energetyzujące. Cena 20 – 30 zł.

Pigułki energetyczne.-Działają stymulująca, podobne do amfetaminy. Sprzedawane w saszetkach po dwie trzy sztuki. Cena 25- 30 zł

Pigułki euforyczne- Przypominają w działaniu kokainę – dają poczucie euforii, wielkiej mocy. 15 – 70 zł

Pigułki psychodeliczne.-Odpowiednik LSD – powoduje halucynacje. 40 zł za saszetkę z dwoma pigułkami.

Skutki zażywania dopalaczy ?

Osoba pod działaniem dopalaczy jest:

1. czerwona jak burak – (wzrost ciśnienia krwi)
2. gorąca jak piec – (wzrost temperatury ciała)
3. ślepa jak kret – (poszerzone źrenice, brak reakcji na światło)
4. sucha jak pieprz – (skóra wysuszona)
5. wściekła jak tygrys w klatce (przejawia zachowania agresywne)

Dopalacze uzależniają, zmieniają świadomość, niszczą. Mają właściwości psychoaktywne, podobne do narkotyków .Przy długotrwałym i niekontrolowanym zażywaniu dopalaczy niemal pewne jest nie tylko uzależnienie, ale i wyniszczenie organizmu łącznie z zaburzeniem funkcjonowania układu nerwowego oraz pracy serca, wątroby i nerek. Jako substancje oddziałujące bezpośrednio na ośrodkowy układ nerwowy, wywołują bardzo poważne zagrożenia. Począwszy od bóli brzucha, nudności, wymiotów, kołatań serca, stanów lękowych, bezsenności, braku apetytu, urojenia, zmian nastroju, bóli głowy; przez drgawki, padaczkę, problemy z oddychaniem, wyłączenie świadomości, brak samokontroli, podwyższenie temperatury ciała do 40°, zaniki pamięci, depresje, a przy dużych dawkach trwałe uszkodzenie ośrodkowego układu nerwowego i śmierć (szczególnie przy mieszanii ich z alkoholem). Po zażywaniu dopalaczy mogą pojawić się akty agresji w stosunku do innych i samookaleczenia. Odległe skutki stosowania dopalaczy to wszelkiego rodzaju psychozy późne.

Niebezpieczeństwo związane z dopalaczami wiąże się z faktem, że substancje znajdujące się w nich są stosunkowo mało zbadane. W związku z tym nie jesteśmy w stanie określić ich toksyczności oraz interakcji z innymi substancjami czy lekami (więcej informacji o nowych substancjach znajduje się na stronie akcji „Dopalacze mogą Cię wypalić” – www.dopalaczeinfo.pl).

Mity i prawda o dopalaczach.

„dopalacze są bezpieczną alternatywą dla substancji nielegalnych”

Zamieszczone na stronach internetowych informacje na temat badań rzekomo potwierdzających brak szkodliwości określonej substancji stwierdzają, że przynajmniej niektóre „dopalacze” są „bezpieczną alternatywą dla szkodliwych efektów nielegalnych i uzależniających narkotyków”. Podczas gdy informacje z badań dotyczą jedynie faktu, że nie zawierają one substancji objętych kontrolą prawną, co nie jest równoznaczne z tym, że oferowane produkty są bezpieczne dla użytkowników. Nie ma zatem mowy o żadnym certyfikacie bezpieczeństwa używania. Prawdą jest, że liczba wiarygodnych badań i analiza na temat „dopalaczy” w większości będących nowo zsyntetyzowanymi substancjami, jest bardzo ograniczona. W ostatnim czasie było przynajmniej kilka zgłoszeń do szpitali (głównie psychiatrycznych) spowodowanych używaniem „dopalaczy”. Istnieją także przesłanki do tego, by przypuszczać, że niektóre z nich mogą uzależniać. Czy nie jest tak, że swoje „wynałazki” producenci tzw. dopalaczy testują na kupujących ?

„dopalacze są wyrobami kolekcjonerskimi”

Na opakowaniach „dopalaczy” widnieją ostrzeżenia: „nie do spożycia przez ludzi”. Na niektórych opakowaniach można znaleźć także informacje by w „w przypadku spożycia niezwłocznie udać się do lekarza”. W sklepach „dopalacze” sprzedawane są jako „produkty kolekcjonerskie”. Producenci na opakowaniach, a sprzedawcy w sklepie używają tego slangu. Zdejmuje to z nich odpowiedzialność za zatrucia dopalaczami.. Skoro produkty są bezpieczne, przebadane i legalne, dlaczego nie są zarejestrowane do użytku przez ludzi ?

„dopalacze są legalne ”

To, że coś jest legalne nie znaczy że jest bezpieczne !. Słowo „legalny” nie zwalnia od myślenia.

Sygnaty, ostrzegawcze, które mogą świadczyć o zażywaniu przez dziecko środków odurzających.

zmiana aktywności dziecka (ciągłe zmęczenie , ospałość lub pobudzenie napady nienaturalnej wesołości) ;

nagłe zmiany nastroju;

spadek zainteresowania ulubionymi zajęciami;

pogorszenie się ocen, wagary, konflikty z nauczycielami;

izolowanie się od innych domowników, zamykanie się w pokoju, niechęć do rozmów;

wypowiedzi zawierające pozytywny stosunek do narkotyków;

nagła zmiana grona przyjaciół na innych, zwłaszcza na starszych od siebie;

tajemnicze telefony , nagłe wyjścia z domu;

niewytłumaczone spóźnienia, późne powroty lub też noce poza domem;

kłamstwa, wynoszenie wartościowych przedmiotów z domu;

kaszel, zaczerwienione oczy , bóle głowy;

okresy utraty pamięci: wykonywanie czynności, których potem się nie przypomina;

niewyraźna mowa, mówienie rozwlekłe, powtarzanie się lub wręcz słowotok;

nadmierne zwiększenie lub zmniejszenie wagi ciała;

Okres dorastania – to okres buntu ale nikt się nie zmienia tak aby być agresywnym, opryskliwym, stosować wulgaryzmy lub samookaleczenia . To wszystko niepokojące sygnały, których nie należy lekceważyć. Czasem to wołanie o pomoc młodego człowieka. Jeśli nie wiemy jak rozmawiać ze swoim dzieckiem zwróćmy się o pomoc do specjalistów. Należy opamiętać, że niektóre zachowania i postawy mogą mieć inne przyczyny, takie jak kłopoty szkolne lub rodzinne, niepowodzenia w kontaktach z rówieśnikami i wiele innych, które należy traktować równie poważnie i starać się pomóc dziecku je rozwiązać.

Co może zrobić rodzic aby zapobiegać ?

Dbać o dobry kontakt z dzieckiem:

okazywać dziecku ciepło i czułość;

rozmawiać i nie unikać trudnych tematów;

słuchać uważnie i nie lekceważyć jego problemów, służyć radą;

nie oceniać i nie porównywać z innymi;

nie wyśmiewać, nie krytykować, nie stawiać zbyt wysokich wymagań;

doceniać starania i chwalić postępy;

pomagać uwierzyć w siebie, uczyć podstawowych wartości;

poznawać przyjaciół swojego dziecka;

zawsze wiedzieć gdzie jest i co robi Twoje dziecko;

wyrażać zdecydowanie negatywną postawę wobec narkotyków;

Co zrobić jeśli dziecko ma za sobą pierwszy kontakt ze środkami odurzającymi ?

Nie należy:

wpadać w panikę i przeprowadzać zasadniczych rozmów jeśli dziecko jest pod wpływem środków odurzających;

udawać, że to nieprawda, nie wierzyć w przedstawione fakty i bezgranicznie ufać dziecku;

usprawiedliwiać dziecka, szukając winy w sobie lub np. złym towarzystwie;

wierzyć zapewnieniom dziecka, że ma kontrolę nad narkotykami i że samo sobie poradzi z tym problemem;

nadmiernie ochraniać dziecka przed konsekwencjami używania narkotyków, np. pisać usprawiedliwień nieobecności w szkole spowodowanych złym samopoczuciem po zażyciu środków odurzających, splotać długów dziecka.

Należy koniecznie :

wysłuchać dziecko i spokojnie z nim porozmawiać;

działać – nie liczyć na to że, problem sam się rozwiąże; szukać pomocy specjalistów;

wspólnie ze specjalistą i z dzieckiem ustalić reguły postępowania i konsekwentnie ich przestrzegać;

stosować zasadę „ograniczonego zaufania”- starać się zawsze wiedzieć, gdzie jest i co robi Twoje dziecko.

To trudny problem dla całej rodziny, dlatego warto szukać pomocy także dla siebie i bliskich. Skorzystać z pomocy terapeuty, a także z doświadczeń innych rodzin, które miały podobne problemy.

Adresy miejsc we Wrocławiu gdzie można uzyskać fachową pomoc na temat uzależnień.

Stowarzyszenie JESTEM – ul Sienkiewicza 116/1 71 796 33 96 kom 603 42 91 51

p. Malgorzata Jeleń - terapeuta uzależnień.

Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN Centrum Interwencji Kryzysowej – ul. Skoczylasa 8 Wrocław (Leśnica) 71 349 15 56

Poradnia Profilaktyki i Terapii Uzależnień Monar, - ul. Trzebnicka 17, Wrocław

71 321 05 52 kom 609 098 570 p. Ilona Antonowicz – Tomczak - psycholog specjalista do spraw uzależnień.

Monar – Ośrodek Leczenia Uzależnień dla Młodzieży ul. Jarzębinowa 14/16, Wrocław 71 337 24 07

Serwis pomocowo-edukacyjny : www.narkomania.org.pl